

Motion till riksdagen 2006/07:Ub271

av **Agneta Gille (s)**

Utbildning för en hållbar utveckling

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att nationellt och internationellt verka för utbildning i hållbar utveckling.

Motivering

En grundläggande utmaning för oss som medborgare i dag är att tillsammans skapa en hållbar utveckling i vårt land, men även bidra till detta utanför vårt lands gränser.

Olof Palmes tal vid Stockholmskonferensen om den mänskliga miljön 1972, illustrerar väl förutsättningarna för den utmaningen. ”När det gäller människans livsmiljö finns det ingen individuell framtid, varken för människor eller för nationer. Framtiden är gemensam. I gemenskap ska vi dela den. Tillsammans måste vi skapa den.”

Vår uppgift som politiker måste vara att formulera samhällsvisionen, att så konkret som möjligt beskriva vad en hållbar utveckling innebär på alla samhällets områden, peka på vägarna dit och stimulera medborgarna att från unga år tillsammans med andra vilja och kunna gå dessa vägar.

Det handlar om alla tre dimensioner av hållbar utveckling, den miljömässiga, den sociala och den ekonomiska, som ömsesidigt måste förstärka varandra. Det handlar alltså i lika hög grad om relationen människa–natur som relationen människa till människa och att dessa stöds av en sund ekonomisk utveckling.

Vi måste gemensamt t.ex. utveckla ny miljöteknik, öka jämlikhet och jämställdhet, göra internationella och nationella insatser mot hiv/aids, komma till rätta med alkohol-, tobak- och narkotikamissbruk, nå miljökvalitetsmålen, utveckla förnybara energikällor, bryta segregationen, utveckla transportsektorn, skapa alternativ till dagens farliga kemikalier osv. Hur ska allt detta

Fel! Okänt namn på

kunna ske om det inte inom alla samhällssektorer finns kvinnor och män, unga och gamla som har kunskaper, vilja och förmåga att delta i arbetet för en hållbar utveckling, lokalt och globalt.

Vid toppmötet i Johannesburg i september 2002 antog världens stats- och regeringschefer en handlingsplan, som uppmanar regeringarna världen över att låta utbildningssystemen från förskolan t.o.m. universiteten genomsyras av perspektivet hållbar utveckling. Här tillskrevs utbildning en avgörande roll för att nå hållbar utveckling och därmed kunna möta mänsklighetens stora utmaningar, så avgörande, att världens ledare uppmanade Förenta nationerna att förklara 2005–2014 som ett årtionde för utbildning för hållbar utveckling. Detta skedde genom beslut i FN:s generalförsamling i december 2002.

Statsminister Göran Persson visade vid toppmötet Sveriges engagemang för utbildning ur detta perspektiv, genom att inbjuda till ett internationellt rådslag om utbildning för hållbar utveckling. Det genomfördes i Göteborg den 4–7 maj 2004 med namnet ”Learning to change our world” med 350 deltagare från 75 olika länder i alla världsdelar.

Det finns således många goda skäl för att vi i Sverige ska stärka och tydliggöra utbildningens roll för att skapa framtiden, för att skapa en hållbar utveckling nationellt och internationellt. Sverige bör åta sig ett ansvar som föregångsland inom utbildning för hållbar utveckling.

Detta kan ske genom att vi på alla nivåer av utbildningssystemet stimulerar till ständigt pågående samtal och reflektioner över hur den enskilda förskolan, skolan, vuxenutbildningen, högskolan eller universitetet, folkbildningens studieförbund och folkhögskolor bättre och tydligare än i dag genom sin utbildning kan bidra till en hållbar utveckling. Det måste ske genom stimulans uppifrån, genom riksdag, departement, myndigheter och kommunala församlingar samt genom politiker på alla nivåer, som talar och skriver om utbildning för hållbar utveckling. Men framför allt, genom konkreta idéer från dem som är direkt engagerade i utbildningen, som lärare, elever, skol- och universitetsledare, studenter, föräldrar, forskare, övrig personal samt läromedelsförfattare och producenter.

I betänkandet Att lära för hållbar utveckling (SOU2004:104) som överlämnades till regeringen den 24 november 2004, konstateras att en utbildning som ger förmåga och vilja att verka för en hållbar utveckling bör karakteriseras av vissa egenskaper. Den ger t.ex. många belysningar av ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden, som behandlas ämnesövergripande. De studerande har inflytande över utbildningens form och innehåll. Lärandet är verklighetsbaserat med nära och täta kontakter med natur och samhälle och inriktat mot problemlösning, stimulerar till kritiskt tänkande, förändringsbenägenhet och handlingsberedskap.

I betänkandet konstateras att det i vårt land bedrivs en hel del utbildning, som förtjänar att benämnas utbildning för hållbar utveckling. Men även att det ännu är helt otillräckligt som bidrag i arbetet för att nå en sådan utveckling. Där föreslogs också att en långsiktig strategi och handlingsplan borde formuleras för en sådan utbildning under den närmaste tioårsperioden. Inom ramen för handlingsplanen föreslogs inrättandet av en ”pilotverksamhet” som ger möjlighet för aktörerna inom skolektorn, högskolektorn och folkbildningen

att utveckla metoder för hur utbildningsverksamhet kan genomsyras av detta perspektiv. Nya resurser till en omfattning av 50 miljoner kronor årligen under en treårsperiod föreslogs.

Den socialdemokratiska regeringen slog på ett förtjänstfullt sätt i den svenska strategin för hållbar utveckling fast att perspektivet hållbar utveckling ska genomsyra all svensk utbildning från förskolan till högskolan och inom vuxenutbildningen liksom inom folkbildningen. Den socialdemokratiska regeringens ambition var att Sverige ska vara ett föregångsland inom arbetet för hållbar utveckling.

På den dåvarande regeringens förslag beslöt riksdagen i december 2005, att ändra högskolelagen så att där tydligt framgår att högskolorna i sin verksamhet skall främja hållbar utveckling. Denna ändring av högskolelagen trädde i kraft den 1 februari 2006. Denna lagändring har redan haft många positiva konsekvenser för universitetens och högskolornas verksamhet med syfte att stärka en hållbar samhällsutveckling.

Med tanke på det allvariga läge som råder inom många områden i världen i dag, t.ex. inom klimatområdet, inom hälsoområdet, inom det sociala området och i kampen för mänskliga rättigheter, finns det verkligen starka skäl att hållbar utveckling förs in som ett viktigt perspektiv i utbildningen på alla nivåer inom förskolan, grundskolan, gymnasieskolan och folkbildningen, också i vårt land.

Regeringen bör vidare uppdra åt Myndigheten för skolutveckling att bidra till att utveckla metoder för hur skolans utbildning kan genomsyras av perspektivet hållbar utveckling samt att anvisa rimliga resurser för detta. Regeringen bör därför snarast i förestående regleringsbrev vidta åtgärder för att detta kommer till stånd.

Den socialdemokratiska regeringen beslöt att uppdra åt Sida att år 2006 inleda arbetet med att bygga upp en funktion för lärande för hållbar utveckling på Gotland. Som svar på detta uppdrag förordade Sida i september 2006 tillskapandet av ett centrum för lärande för hållbar utveckling. Regeringen bör därför snarast besluta att tillskapa ett sådant centrum med utgångspunkt i Sidas förslag. Detta centrum skulle vara ett utmärkt stöd för att de internationella strävandena att både i den fattiga och rika delen av världen utveckla utbildningssystem som stöder en hållbar samhällsutveckling i enlighet med de riktlinjer som formulerades i handlingsplanen från toppmötet i Johannesburg.

Vi lever nu under det andra året av Förenta nationernas årtionde 2005–2014 för utbildning för hållbar utveckling. Vi måste med de synnerligen goda förutsättningar vi i vårt land har, ta vårt ansvar som föredöme och stimulera utbildningssystemen i alla delar av världen, att under detta årtionde präglas av perspektivet hållbar utveckling. Regeringen bör därför kraftfullt driva frågan om utbildning för hållbar utveckling i alla relevanta internationella organ, t.ex. Nordiska ministerrådet, EU, Europarådet, Unesco och Världsbanken samt genom Sidas verksamhet. Det ligger i vårt direkta nationella intresse att utbildningssystemen i alla delar av världen arbetar för hållbar utveckling och därmed för demokrati och fred.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 25 oktober 2006

Agneta Gille (s)